

The Model of Religious and Revolutionary Education of Students and the Basic and Executive Measures of its Implementation

(Case study: Amin University of Law Enforcement Sciences)

Lotfali Bakhtiari (Ph.D.)¹

Abstract

The present study with a qualitative approach and multimodal method, including the analysis of the qualitative content of upstream documents, including verses, hadiths and statements of Imam Khomeini and the Supreme Leader to develop a model. Then focus groups were formed to determine the basic measures and its executive programs. The population in the first part were documents and in the second part were officials and experts related to the religious education of students who were selected in a theoretical saturation and purposeful manner. The number of focus group meetings was 10 and the average number of members was 12. Finally, the validity of the model was confirmed by presenting it to 15 officials and experts. The model derived from this method was presented in four dimensions of ethics and behavior, revolutionary values, beliefs and cognitions and rulings. The components of ethics and behavior included ethics and individual behavior with 22 indicators, ethics and social behavior with 22 indicators, ethics and organizational behavior with 14 indicators and ethics and family behavior with 5 indicators. The dimension of belief and cognition with the component of understanding and reasoning and 5 related indicators, rules with general and specialized rules and revolutionary values with three components of insight with 5 indicators, revolutionary behavior with 10 indicators and Basij(mobilization) thinking with 5 indicators were introduced.

Keywords: *Model, Religious and Revolutionary Education, Student, Amin University of Law Enforcement Sciences.*

1. Associate Professor at Amin University of Law Enforcement Sciences, abakhti51@yahoo.com.

الگوی تربیت دینی و انقلابی دانشجویان و اقدامات اساسی و اجرایی پیاده‌سازی آن

(مورد مطالعه: دانشگاه علوم انتظامی امین)

لطفعلی بختیاری*

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۲/۰۵

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۴/۲۲

چکیده

تحقیق حاضر با رویکرد کیفی و به روش مولتی متد، شامل تحلیل محتوای کیفی اسناد بالادستی، از جمله آیات و روایات و بیانات حضرت امام(ره) و مقام معظم رهبری برای تدوین الگو و سپس تشکیل گروه‌های کانونی برای تعیین اقدامات اساسی و برنامه‌های اجرایی آن انجام شد. جامعه مورد مطالعه در بخش اول، اسناد و در بخش دوم، مسئولان و خبرگان مرتبط با امر تربیت دینی دانشجویان بودند که در حد اشباع نظری و به روش هدفمند انتخاب شدند. تعداد جلسات گروه‌های کانونی ۱۰ جلسه و میانگین تعداد اعضا ۱۲ نفر بود. در نهایت، روایی الگو با عرضه آن به ۱۵ نفر از مسئولان و خبرگان تأیید شد. الگوی مستخرج از این روش در چهار بعد اخلاق و رفتار، ارزش‌های انقلابی، باور و شناخت و احکام ارائه شد. مؤلفه‌های بعد اخلاق و رفتار، شامل اخلاق و رفتار فردی با ۲۲ شاخص، اخلاق و رفتار اجتماعی با ۲۲ شاخص، اخلاق و رفتار سازمانی با ۱۴ شاخص و اخلاق و رفتار خانوادگی با ۵ شاخص بودند. بعد باور و شناخت با مؤلفه فهم و استدلال و ۵ شاخص مرتبط، احکام با احکام عمومی و تخصصی و ارزش‌های انقلابی با سه مؤلفه بصیرت با ۵ شاخص، رفتار انقلابی با ۱۰ شاخص و تفکر بسیجی با ۵ شاخص معرفی شدند.

کلیدواژه‌ها: الگو، تربیت دینی و انقلابی، دانشجویان، دانشگاه علوم انتظامی امین.

مقدمه

یکی از ابعاد مهم و اساسی در انقلاب اسلامی، همواره تربیت و پرورش جامعه‌ای مؤمن و متدین بوده است؛ به نحوی که آحاد جامعه خود در مقام ایمان قلبی، گفتار و عمل به ارزش‌ها و تعالیم عالی‌ه اسلام مؤمن و عامل باشند. این چنین جامعه‌ای خواهد توانست انقلاب اسلامی را به آرمان‌های انسان‌ساز و بزرگ خویش نائل سازد و هدف از ارسال انبیای الهی را بر اساس آیه شریفه «لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ (حدید: ۲۵)» تحقق بخشد. همچنین در آیه شریفه سوره مبارکه جمعه در بیان دیگری، شرط اقامه قسط را تهذیب نفوس انسانی و تعلیم معارف (در مفهوم کلی) دانسته، می‌فرماید: «هُوَ الَّذِي بَعَثَ فِي الْأُمِّيِّينَ رَسُولًا مِنْهُمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ مُبِينٍ (جمعه: ۲)»

از این رو، ضروری است در جمهوری اسلامی ایران که با هدف تربیت انسان‌ها، اقامه قسط و بسترسازی برای ظهور منجی نهایی بشریت و زمینه‌ساز رشد و تعالی انسان در راستای اهداف خلقت انسان به دنبال انقلاب شکوهمند اسلامی و تقدیم صدها هزار شهید و جانباز ایثارگر تأسیس شده است، برنامه نظری و عملی برای تربیت فردی و اجتماعی، مورد نظر و عمل مستمر قرار گیرد. با توجه به اینکه دانشجویان دانشگاه علوم انتظامی امین آینده‌سازان، مدیران و فرماندهان آینده ناجا محسوب می‌شوند، تربیت آنان می‌تواند نقشی شگرف در ایجاد امنیت مطلوب، حفظ و تقویت نظم و انضباط عمومی و اجرای قانون و نیز مقابله با مخلفان نظم و امنیت جامعه داشته باشد. از طرفی، حضور پلیس در جامعه به عنوان نمادی از کارگزار نظام جمهوری اسلامی، باید دارای ویژگی‌های دینی و انقلابی مورد نظر نظام اسلامی باشد. اگرچه تاکنون در زمینه تربیت دینی و انقلابی دانشجویان در دانشگاه امین تلاش‌های زیادی صورت گرفته، ولی پاسخگوی انتظارات ذی‌نفعان و به ویژه مقام معظم رهبری که در برنامه‌های متعدد خواهان تربیت اخلاقی دانشجویان بوده‌اند، نبوده است. ایشان در ارتباط تصویری مهر ماه ۱۳۹۹ با دانشجویان نیروهای مسلح می‌فرمایند: «کارهای خوبی در دانشگاه‌های ما از لحاظ گرایش‌های دینی، ایمانی، اعتقادی و اخلاقی انجام می‌گیرد؛ لکن من روی مسئله تربیت اخلاقی بیش از اینها اهتمام دارم؛ دانشگاه‌های ما بایستی [بیشتر] اهمیت بدهند.» از طرفی، دانشگاه امین برای این موضوع، طرح و برنامه‌ای معین

مبتنی بر چارچوب علمی و تحقیقاتی نداشته است. بر همین اساس، ضرورت داشت دانشگاه به تدوین الگوی تربیت دینی و انقلابی دانشجویان بپردازد تا با بهره‌گیری از آن و بر اساس روندی مشخص، به این امر اقدام کند و نتیجه بهتری از فعالیت‌های تربیتی دانشجویان بگیرد.

لذا سؤالات اصلی عبارت‌اند از: الگوی تربیت دینی و انقلابی دانشجویان دانشگاه علوم انتظامی امین چگونه است؟ ابعاد، مؤلفه‌ها و شاخص‌های این الگو کدام‌اند؟ چه نوع اقدامات اساسی برای اجرای این الگو باید صورت پذیرد؟ برنامه‌های اجرایی برای پیاده‌سازی این الگو در دانشگاه کدام‌اند؟

انتظار می‌رود که پیاده‌سازی این الگو در دانشگاه، به ایجاد ویژگی‌های زیر در دانشجویان

بینجامد:

- قدرت فهم و استدلال دانشجویان در حوزه‌های توحید، عدل، نبوت، امامت، ولایت مطلقه

فقیه، معاد و ایمان به آن افزایش یابد و به باور آنان تبدیل و مبانی معرفتی آنان تقویت شود؛

- با تقویت بصیرت دینی و روحیه دین‌باوری، در مقابل ناهنجاری‌ها و کانون‌های ضد

معنویت و اخلاق واکسینه و مصون شوند و از تخلفات و جرایم پیشگیری شود؛

- با تقویت روحیه انقلابی و انقلابی‌گری، تفکر بسیجی و روحیه جهادی، پایبندی و التزام

عملی دانشجویان به اصول و ارزش‌های انقلاب افزایش یافته، در دفاع ابدی از نظام انقلابی و

ولایت مطلقه فقیه جان‌فشانی کنند؛

- با بصیرت‌افزایی و ارتقای فهم، بینش، درک و شعور سیاسی‌شان، از وابستگی و عضویت

آنها در جناح‌ها و گروه‌های سیاسی جلوگیری و نسبت به افزایش قدرت تحلیل سیاسی‌شان اقدام

شود؛

- تمام هم و غم خود را در دفاع از جان، مال، ناموس و آبروی مردم مصروف دارند،

خدمت‌رسانی به مردم در اولویت برنامه‌هایشان قرار گیرد و با مردم برخورد حکیمانه داشته باشند؛

- در پایبندی به قانون و اجرای دقیق آن جسارت اقدام را داشته باشند؛

- تأمین‌کننده امنیت همه مردم، مؤدب به آداب اسلامی و متخلق به اخلاق اسلامی بوده، در

مقابل قانون‌شکنان و مخلفان نظم و امنیت کشور از اقتدار لازم برخوردار باشند.

تاکنون تحقیقات زیادی انجام شده است که به نوعی با این موضوع مرتبط‌اند، اما هیچ‌کدام

به تربیت دینی و انقلابی دانشجویان و ارائه اقدامات اساسی و اجرایی برای پیاده‌سازی آن (چنان‌که در این مقاله آمده است) پرداخته‌اند.

شجاعی و حسینی دهشیری (۱۳۹۹) در شناخت چالش‌های تربیت اخلاقی و دینی دانشجویان دانشگاه امین به این نتیجه رسیدند که برخوردهای تعصبی و قشری، کج‌فهمی‌ها و بدفهمی‌های دینی از سوی افراد و همچنین ناکارآمدی نظام‌های تربیت اخلاقی دینی مهم‌ترین آسیب‌ها هستند. بر این اساس، ترویج رویکرد خردورزی و دوری جستن از تعصبات و تمایلات فردی و جمعی را برای برون‌رفت از آسیب‌ها پیشنهاد داده‌اند.

احمدآبادی آرانی و سبحانی‌نژاد (۱۳۹۹) در تبیین وجوه تعمیق تربیت دینی به این نتیجه رسیده‌اند که فرامتن به عنوان سازه فرهنگی جدید با کسب تجارب متنوع، امکان تبادل نظر و گفت‌وگو میان ادیان، ارتباط محتوایی و مطالعات میان‌رشته‌ای، پرورش رویکرد انتقادی و نمایان شدن روش‌های متنوع تدریس و روش حل مسئله در تعلیم و تربیت دینی می‌تواند نقش تسهیلی داشته باشد.

محبی، حسینی دهشیری و شجاعی (۱۳۹۸) هم در الگوی رشد دینی و اخلاقی دانشجویان دانشگاه علوم انتظامی، شرایط علی مؤثر در رشد دینی و اخلاقی را شبه‌گستری دینی، الگوسازی جوانان و هویت دینی؛ عوامل مداخله‌گر را تعارض رسانه‌ای، مسائل اقتصادی و تبلیغات ضد دین؛ و عوامل زمینه‌ای را تعامل دانشگاه و حوزه علمیه، تخصص استادان و اعتبار منابع درسی دانسته‌اند. راهبردهای این تحقیق برای رشد تربیت اخلاقی و دینی، شامل: فرهنگ‌سازی، آموزش همه‌جانبه اخلاق دینی، تقویت مذهبی و گسترش ایدئولوژی دینی می‌شود.

«تعیین عوامل مؤثر در ارتقای نقش تربیت دینی و اخلاقی مریبان در یک دانشگاه نظامی» تحقیقی است که توسط شاه‌قلیان قهفرخی، مولوی و سلمانی در سال ۱۳۹۸ انجام شده است و به این نتیجه رسیده‌اند که بر اساس شاخصه‌های تأثیرگذار در نقش تربیتی مریبان نظامی، این افراد باید برای خودسازی دینی و اخلاقی به صورت فردی همت بیشتری گمارند و آن مجموعه نیز با بازنگری نسبت به اولویت‌های سازمانی برای ارتقای مریبان، برنامه‌ریزی‌های دقیق و مورد نیاز داشته باشد.

شهریاری و نجفی (۱۳۹۸) هم در تحقیق «صلاحیت‌های حرفه‌ای مریبان تربیت دینی» با ارائه

چارچوبی متناسب با حکمت ۱۴۷ نهج البلاغه، به دو طیف علمی و عملی رسیده‌اند که طیف علمی شامل صلاحیت‌هایی چون اخذ، انتقال و مراقبت است؛ طیف عملی نیز صلاحیت‌های سلبی (استیکال، استکبار، عدم ژرف‌اندیشی، لذت‌گرایی، ثروت‌اندوزی) و ثبوتی (خداگرایی، معرفت‌یقینی، صبر، استقامت و شهامت) را دربر می‌گیرد.

شایگان و حسینی (۱۳۹۸) هم در راهبرد «تربیت دینی و اجتماعی نیروی انتظامی از دیدگاه مقام معظم رهبری» به این نتیجه رسیده‌اند که در این زمینه، چهار راهبرد اساسی برای پلیس وجود دارد که عبارت‌اند از: مردم‌داری، قانون‌مندی، دین‌مداری و پیوستگی صفات اخلاقی و حرفه‌ای.

کاویانی و نوروزی (۱۳۹۸) در پژوهش «آسیب‌شناسی تربیت دینی در حیطه فردی، از منظر نهج البلاغه» به این نتیجه رسیده‌اند که در حیطه فردی، عقل‌گرایی محض، سطحی‌نگری، کمال‌گرایی افراطی، ظاهرسازی، خرافه، بدعت و سهل‌انگاری به تربیت دینی آسیب می‌رسانند. در این راستا، سهل‌گیری، حق‌باوری، عقل‌ورزی، ایمان و عمل صالح نیز راهکارهای ارائه‌شده حضرت امیر(علیه‌السلام) در راستای آسیب‌زدایی از تربیت دینی هستند.

سلمانی و سلیمانپور هم در سال ۱۳۹۴، به تدوین «الگوی تربیت جهادی دانشجویان دانشگاه افسری و تربیت پاسداری امام حسین (ع)» پرداختند. «قرطاس» در «نقش نهادهای تربیتی - آموزشی در بستر توسعه با تأکید بر آموزه‌های دینی - اسلامی» در سال ۱۳۹۲ به این نتیجه رسیده است که نهادهای تربیتی و آموزشی می‌توانند در سایه شریعت و دیانت موجب ترقی و توسعه همه‌جانبه مادی و معنوی شوند. دفاع از هویت انقلابی و دینی و دستاوردهای انقلاب اسلامی در عرصه‌های گوناگون، بدون ارتقا و توسعه علمی جامعه با قید فرهنگ و تفکر بسیجی امکان‌پذیر نیست.

حیدری ستوده (۱۳۹۱)، از دیدگاه حضرت علی(ع) تربیت معنوی را تربیت الهی دانسته است که دستیابی به آن، مستلزم رعایت تقوای الهی، توجه به مبدأ و معاد و نیز تعقل، تفکر و سیر در آفاق و انفس و سعی و جهد برای تصفیه نفس از رذایل و آراستگی به فضایل است که حاصلش نورانیت، صفای دل و رستگاری و غایت آن، تقرب الهی است.

سلحشوری (۱۳۹۰)، با بررسی حدود و ثغور تربیت اخلاقی، تربیت معنوی و تربیت دینی نتیجه گرفته است که بین این سه مفهوم رابطه‌ای تنگاتنگ وجود دارد؛ به گونه‌ای که غایت تربیت اخلاقی، «تربیت معنوی» و غایت تربیت معنوی، «تربیت دینی» است.

سؤال‌های پژوهش

سؤال اصلی: الگوی تربیت دینی و انقلابی دانشجویان دانشگاه علوم انتظامی امین چگونه

است؟

سؤال‌های فرعی

۱. ابعاد، مؤلفه‌ها و شاخص‌های این الگو کدام‌اند؟
۲. اقدامات اساسی برای اجرای این الگو کدام‌اند؟
۳. برنامه‌های اجرایی برای پیاده‌سازی این الگو در دانشگاه کدام‌اند؟

تعریف مفاهیم و مبانی نظری

«تربیت» عبارت است از: جریانی تعالی‌جویانه، تعاملی، تدریجی، یک‌پارچه و مبتنی بر معیارهای اسلامی که به منظور هدایت افراد جامعه به سوی آمادگی برای تحقق آگاهانه و اختیاری مراتب حیات طیبه در همه ابعاد صورت می‌گیرد و زمینه‌های مناسب تکوین و تعالی پیوسته هویت را در راستای شکل‌گیری جامعه‌ای سالم و پیشرفت مداوم آن فراهم می‌آورد (سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، ۱۳۳). به بیان دیگر، «تربیت» به معنای پرورش و تقویت استعدادهاى مثبت تا به سرحد کمال ممکنه و ایجاد هماهنگی‌های لازم در بین آنها، همراه با تضعیف استعدادهاى منفی تا به سرحد انهدام ممکنه از وجود است. ممکن است در توجیه استعدادهاى مثبت و منفی اختلاف نظرهایی به وجود آید؛ برای احتراز از آن، یادآور می‌شویم که استعدادهاى مثبت و منفی می‌توانند انسان یا موجودات زنده را در حد فاصل دو قطب متضاد مفید و مضر، نیک و بد، زشت و زیبا، خیر و شر، صلاح و فساد، نقص و کمال و بالاخره حق و باطل به حرکت درآورند و از بی‌تفاوتی خارج سازند (شکوهی، ۱۳۷۷: ۲).

تربیت دینی فرایندی است که آدمی را برای شکل خاصی از حیات (به تعبیر علامه جعفری، حیات معقول) مهیا می‌سازد (حسینی، ۱۳۷۹: ۱۸۹). این نحوه زندگی، بر مبنای اصول، قواعد و راهبردهایی از پیش تعیین شده شکل می‌گیرد که از طریق دین، عقاید و شریعت به آدمی عرضه شده است.

تربیت دینی، هر گونه فعالیت هدفمندی است که به منظور ایجاد شناخت و باور به معارف دینی و تقویت آن، گرایش به ارزش‌ها و هنجارهای دینی و التزام عملی به احکام و دستورهای دینی مطرح می‌شود و در مجموع، زمینه‌ساز تکوین هویت دینی و رشد متعادل دین‌داری در مرتبه‌ی در همه جنبه‌ها می‌شود (صادق‌زاده قمصری، ۱۳۸۴: ۲۱۱). از نظر «خسرو باقری» تربیت دینی، رشد و تقویت عقاید دینی، حالت و عواطف مذهبی و تقید به مناسک و آداب دینی برای تحقق شخصیتی دین‌دار است (باقری، ۱۳۸۱: ۲۳).

پیترز، یکی از فیلسوفان تحلیلی معاصر، معتقد است که اگر تربیت دینی فقط به برخی اعتقادات و عادت‌های فرد تکیه کند، بدون اینکه این رفتارها و عادت‌ها پشتوانه عقلی داشته و چشم‌انداز شناختی در آنها ایجاد شده باشد، نمی‌توان آن را تربیت دینی نامید. تربیت دینی باید در فرد تغییر نگرش ایجاد کند؛ نگرش او را نسبت به خودش، هستی و اهدافش تغییر دهد و در نتیجه، رفتارهای فرد جهت پیدا کند. با توجه به معیارهای پیترز، چنین استنباط می‌شود که شناخت دین و آموزه‌های دینی با تربیت دینی برابر نیست؛ بلکه وقتی آموزه‌های دینی سبب تغییر نگرش می‌شوند و چشم‌انداز شناختی در فرد ایجاد می‌کنند، تربیت دینی نام می‌گیرند (کیار، ۱۹۹۸: ۵۸). در واقع، تربیت دینی عبارت از مجموعه اعمال عمدی و هدف‌دار، به منظور آموزش گزاره‌های معتبر یک دین به افراد است؛ به نحوی که افراد در نظر و عمل به آن آموزه‌ها متعهد و پای‌بند شوند (داودی، ۱۳۸۴: ۲۶).

هدف از تربیت دینی و اخلاقی «پذیرش آزادانه و آگاهانه دین اسلام (به عنوان آیین زندگی و مبنای نظام معیار) برای تکیه به آن، با هدف تکوین و تعالی پیوسته هویت خود در راستای تشکیل جامعه‌ای سالم و پیشرفت مداوم آن، تلاش پیوسته برای ارتقای ابعاد معنوی وجودی خویش و دیگران از طریق برقراری ارتباط با خداوند (عبادت و تقید به احکام دینی) و دعوت سایرین به دین‌داری و اخلاق‌مداری، خودشناسی و دیگرشناسی برای پاسخ‌گویی مسئولانه به نیازها، محدودیت‌ها و پیشرفت ظرفیت‌های وجودی خویش و دیگران، از طریق درک و اصلاح موقعیت خود و دیگران بر اساس نظام معیار اسلامی، تلاش پیوسته برای خودسازی، از طریق: مهار گرایز طبیعی، تعدیل عواطف و تمایلات، تقویت اراده و خویش‌داری، حفظ کرامت و عزت

نفس، کسب صفات و فضایل اخلاقی، پیشگیری از تکوین رذایل و صفات غیراخلاقی و امر به معروف و نهی از منکر و حضور مؤثر و سازنده دین و اخلاق در تمام ابعاد فردی و اجتماعی زندگی با التزام عملی به نظام معیار اسلامی (تقید عملی به احکام و ارزش‌های اسلامی و نیز رعایت اصول و آداب اخلاقی در زندگی روزمره) است» (کریمی، ۱۳۹۹).

این طرح بر اساس آموزه‌های قرآن کریم، روایات وارده از جانب معصومین (علیهم‌السلام)، دیدگاه‌ها، مطالبات و انتظارات حضرت امام راحل (ره) و مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی)، قانون اساسی و سند چشم‌انداز دانشگاه علوم انتظامی تهیه شده است که برخی از این مبانی، به شرح زیر مورد اشاره قرار می‌گیرند.

۱. آیات و روایات پیرامون تربیت

اقْرَأْ وَرَبُّكَ الْأَكْرَمُ * الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ * عَلَّمَ الْإِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ (علق: ۳-۵): «بخوان، و پروردگارت تو ارجمندترین است * خدایی که به وسیله قلم آموزش داد * به آدمی آنچه را که نمی‌دانست، بیاموخت».

لَقَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ إِذْ بَعَثَ فِيهِمْ رَسُولًا مِنْ أَنْفُسِهِمْ يَتْلُوا عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ مُبِينٍ (آل عمران: ۱۶۴): «خداوند بر مؤمنان منت نهاد [نعمت بزرگی بخشید] هنگامی که در میان آنها، پیامبری از خودشان برانگیخت؛ که آیات او را بر آنها بخواند، و آنها را پاک کند و کتاب و حکمت بیاموزد؛ هر چند پیش از آن، در گمراهی آشکاری بودند».

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا عَلَيْكُمْ أَنْفُسُكُمْ لَا يَضُرُّكُمْ مَنْ ضَلَّ إِذَا اهْتَدَيْتُمْ (مائده: ۱۰۵): «ای کسانی که ایمان آورده‌اید! بر شما باد (حفظ) خودتان. اگر شما هدایت یابید، گمراهی کسانی که گمراه شده‌اند، به شما زیانی نمی‌رساند».

وَعَلَّمَ آدَمَ الْأَسْمَاءَ كُلَّهَا ثُمَّ عَرَضَهُمْ عَلَى الْمَلَائِكَةِ فَقَالَ أَنْبِئُونِي بِأَسْمَاءِ هَؤُلَاءِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ (بقره: ۳۱): «و [خدا] همه نام‌ها را به آدم آموخت، سپس آنها را بر فرشتگان عرضه کرد و فرمود: اگر راست می‌گویید، از اسامی اینها به من خبر دهید».

پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم): لا أُطِيعُ عَلَى قَلْبِ عَبْدٍ فَأَعْلَمُ مِنْهُ حُبَّ الْإِخْلَاصِ

لِطَاعَتِي لَوْجَهِي وَابْتِغَاءَ مَرْضَاتِي أَلَا تَوَلَّيْتُ تَقْوِيمَهُ وَ سِيَاسَتَهُ (بحارالانوار، ۱۶: ۱۳۶): «هرگاه دل بنده‌ام را بنگرم و دریابم که از روی اخلاص و برای خشنودی من طاعتم را به جا می‌آورد، اصلاح و تربیت او را خود بر عهده می‌گیرم».

امیرالمؤمنین علی (علیه‌السلام) فی وصیته لولده الحسن (ع): «وَإِنَّمَا قَلْبُ الْحَدِيثِ كَالْأَرْضِ الْخَالِيَةِ مَا أَلْقِيَ فِيهَا مِنْ شَيْءٍ قَبِلَتْهُ فَبَادَرَتْكَ بِالْأَذْبِ قَبْلَ أَنْ يَفْسُوقَ قَلْبُكَ وَ يَشْتَغِلَ لُبُكَ (نهج‌البلاغه، نامه ۳۱): «همانا دل جوان، مانند زمین خالی است که هر چه در آن افکنده شود، آن را می‌پذیرد. از این رو، پیش از آنکه دلت سخت و خردت سرگرم شود، به تربیت تو همت گماشتم».

حضرت علی (علیه‌السلام): «عَجِبْتُ لِمَنْ يُنْشِدُ ضَالَّتَهُ وَ قَدْ أَضَلَّ نَفْسَهُ فَلَا يَطْلُبُهَا (غررالحکم: ۶۲۶۶): «در شگفتی از کسی که در پی یافتن گمشده خویش می‌گردد، در حالی که «خود» را گم کرده است و در پی یافتن «خویش» نیست».

امام علی (علیه‌السلام) در وصف پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم): «طَيْبٌ دَوَّارٌ بَطِيءٌ قَدِ أَحْكَمَ مَرَاهِمَهُ وَ أَحْمَى مَوَاسِمَهُ يَضَعُ ذَلِكَ حَيْثُ الْحَاجَةُ إِلَيْهِ مِنْ قُلُوبِ عُمَى وَ آذَانِ صُومٍ وَ أَلْسِنَةِ بُكُمْ مُتَّبِعٌ بَدَوَائِهِ مَوَاضِعَ الْغَفْلَةِ وَ مَوَاطِنَ الْحَيْرَةِ (نهج‌البلاغه، ترجمه دشتی، خطبه ۱۰۸): «او طیبی است که با طب خویش همواره به گردش می‌پردازد، مرهم‌هایش را به خوبی آماده ساخته؛ حتی برای مواقع اضطرار و داغ کردن محل زخم‌ها ابزارش را گذاخته است تا در آنجا که مورد نیاز است، قرار دهد. برای قلب‌های نابینا و گوش‌های ناشنوا و زبان‌های لال، با داروی خود در پی یافتن بیماران فراموش شده و سرگردان است».

۲. دیدگاه‌های حضرت امام خمینی (ره) پیرامون تربیت

رفتارهای همه ما برای این است که تزکیه نشده‌ایم، تربیت نشده‌ایم. عالم شدند، تربیت نشدند؛ دانشمند شدند، تربیت نشده‌اند؛ تفکراتشان عمیق است، لکن تربیت نشده‌اند، و آن خطری که از عالمی که تربیت نشده و تزکیه نشده است، بر بشر وارد می‌شود، آن خطر از خطر مغول بالاتر است. غایت بعثت، این تزکیه است. غایت آمدن انبیا، این تزکیه است (صحیفه امام، ج ۱۴: ۱۶۹ - ۲۰۹).

«انسان موجودی است که چنانچه مهار نشود و سرخود بار بیاید و یک علف هرزه‌ای باشد و

تحت تربیت واقع نشود، هرچه بزرگ تر بشود به حسب سال، و بلندپایه تر بشود به حسب مقام، آن جهات روحی تنزل می کند» (صحیفه امام، ج ۱۶: ۱۹-۲۰).

«اگر هواهای نفسانی بگذارد، انسان به حسب فطرت، الهی است، فطرت الله است. همه به او توجه دارند؛ لکن این توجه به دنیا که توجه ثانوی است و اعوجاجی است جلوگیری می کند از آن مسائلی که باید باشد» (صحیفه امام، ج ۱۶: ۱۹-۲۰). «انیا هم که آمده اند از طرف خدای تبارک و تعالی برای همین تربیت بشر و برای انسان سازی است. تمام مکاتب انبیا، خصوصاً کتاب مقدس قرآن کریم کوشش دارند به اینکه این انسان را تربیت کنند. برای اینکه با تربیت انسان، عالم اصلاح می شود. آن قدر که انسان غیر تربیت شده مضر است به جوامع، هیچ شیطنانی و هیچ حیوانی، موجودی آن قدر مضر نیست، و آن قدر که انسان تربیت شده مفید است برای جوامع، هیچ ملائکه ای و هیچ موجودی آن قدر مفید نیست. اساس عالم بر تربیت انسان است. انسان عصاره همه موجودات و فشرده تمام عالم است. انیا آمده اند برای اینکه این عصاره بالقوه را بالفعل، و انسان یک موجود الهی بشود که این موجود الهی تمام صفات حق تعالی در اوست و جلوه گاه نور مقدس حق تعالی است» (صحیفه امام، ج ۱۹: ۱۵۳).

«عالم مدرسه است و معلمین این مدرسه، انبیا و اولیا هستند، و مربی این معلمین، خدای تبارک و تعالی است. خدای تبارک و تعالی تربیت کرده انبیا را و ارسال کرده آنها را برای تربیت و تعلیم کافه ناس. انبیای بزرگ اولوالعزم مبعوث اند بر تمام بشر، و سمت معلمی و مربی دارند نسبت به تمام بشر، و معلم آنها و مربی آنها حق تعالی است. آنها هم بعد از اینکه به تعلیمات الهی تعلیم شدند و تربیت پیدا کردند، مأمورند که بشر را تربیت کنند» (صحیفه امام، ج ۱۳: ۵۰۳).

۳. رهنمودهای مقام معظم رهبری (مدظله العالی) درباره تربیت

«یکی از مسائل ارزشمند و کارساز در زندگی بشر، علم و آگاهی است. علم افزون بر اینکه وسیله ای است برای بهتر زیستن و برای خوب از عهده مسئولیت برآمدن، به خودی خود نیز مطلوب بشر است. برای ایجاد یک تمدن اسلامی - مانند هر تمدن دیگر - دو عنصر اساسی لازم است: یکی، تولید فکر؛ دیگری، پرورش انسان. یک کشور اگر می خواهد به معنای واقعی بازسازی کند، باید بیشترین تکیه و بیشترین نگاه و توجهش، به انسان و نیروی انسانی باشد» (بیانات رهبری در اجتماع زنان خوزستان، ۷۵/۱۲/۲۰).

«و من کلام له صلی الله علیه و آله: النَّاسُ معادن کمعادن الذَّهَبِ و الفِضَّةِ»؛ آنچه که در این جمله شریف، کوتاه و پر مغز مورد نظر است، وجود استعدادهاى پنهان در هر فردی از افراد انسان است.... در این حدیث می‌خواهد بفرماید همچنان که معادنی وجود دارد که در اینها طلا هست، نقره هست - حالا این دو تا را به عنوان مثال ذکر کرده اند؛ معادن گوناگونی وجود دارد - و ظاهر کار، سنگ است، خاک است، زمین است، چیزی محسوس نیست، اما اگر بکاوید، اگر بشناسید، اگر قدر بدانید، در زیر همین سنگ و خاک معمولی، یک عنصر گران بها پیدا خواهید کرد که ارزش آن با ارزش آنچه که در ظاهر دیده می‌شود، قابل مقایسه نیست؛ انسان‌ها هم همین‌طورند؛ یک ظاهری وجود دارد که در حرکات، سکنتات، گفتار، رفتار و کردار انسان‌ها، آدم اینها را می‌بیند؛ اما یک باطنی هم وجود دارد که آن عبارت است از استعدادهاى متراکمی که خدای متعال در وجود انسان گذاشته است (بیانات رهبر انقلاب در جلسه درس خارج فقه، ۹۱/۱۱/۲۳).

البته این استعدادها یکسان نیستند... مریبان بشر، مریبان کودکان و به خصوص جوانان که می‌خواهند از این استعدادهاى خدادادی که در انسان‌ها هست، استفاده کنند؛ باید این استعدادها را بشناسند، قدر این استعدادها را بدانند، بعد بروند دنبالش.... انسان‌ها با استعدادهاى گوناگونشان، تأمین‌کننده نیاز جوامع بشری برای سیر الی الله و سیر الی الکمال‌اند؛ همه این استعدادها باید استخراج شود. این، وظیفه مریبان جوامع را سنگین می‌کند؛ وظیفه حکومت‌ها را سنگین می‌کند: استعدادیابی» (بیانات رهبر انقلاب در جلسه درس خارج فقه، ۹۱/۱۱/۲۳).

«عدالت اجتماعی، در صورتی در جامعه تأمین می‌شود که افراد در جامعه تربیت شده باشند؛ ظلم نکنند و زیر بار ظلم نروند» (بیانات در دیدار اقشار مختلف مردم، ۷۲/۰۴/۲۳).

«امام بزرگوار ما در یک حادثه مهم جنگی - که خیلی از شماها آن وقت، شاید متولد هم نشده بودید - در قضیه یکی از عملیات که پیروزی‌ای به دست رزمندگان آمده بود، یک پیام دادند. در آن پیام این نکته وجود داشت که «فتح الفتوح انقلاب اسلامی، تربیت این جوان‌هاست». همه توقع داشتند که امام(ره) بگوید این پیروزی‌ای که شما به دست آوردید، فتح الفتوح است؛ از آن پیروزی ستایش کند؛ اما نه، از رزمندگان تشکر کردند. اما گفتند فتح الفتوح انقلاب ما تربیت این جوان‌هاست؛ که در آن شرایط دشواری که همه دنیا در مقابل ما با چهره دژم و سلاح آماده

شلیک ایستاده بودند، اینها توانستند یک چنین پیروزی بزرگی را به دست آورند.... پیشرفت واقعی این است که جوان های ما، نخبگان ما نسبت به آینده احساس مسئولیت کنند؛ برای خودشان دیدگاه تعریف کنند؛ برای کشور، آینده ای را تصویر کنند، مجسم کنند و احساس کنند و این احساس را اظهار کنند؛ که آماده اند برای رسیدن به این آینده، تلاش کنند» (بیانات در دیدار شرکت کنندگان در ششمین همایش ملی نخبگان جوان، ۹۱/۰۷/۱۲).

از سوی دیگر، مجموعه بیانات مقام معظم رهبری، فرمانده معظم کل قوا حضرت امام خامنه ای (مدظله العالی) در دیدار با فرماندهان و مدیران ناجا و نیز مراسم فارغ التحصیلی ادوار گوناگون دانشگاه علوم انتظامی امین، گویای مطالبات و انتظارات معظم له از ناجا و کارکنان آن به عنوان مظهر اقتدار ملی است. این مطالبات دارای دو وجه «سلبی و ایجابی» است که در این طرح مورد توجه قرار گرفته اند.

۴. قانون اساسی و قانون تأسیس نیروی انتظامی

مفاد قانون اساسی و قانون تأسیس نیروی انتظامی و وظایف مشخص شده برای نیروهای مسلح و نیروی انتظامی مقرر می دارند که نیروهای مسلح در جمهوری اسلامی ایران نیروهایی مکتبی و مدافع انقلاب اسلامی و پاسدار تمامیت ارضی و استقلال کشورند. این قوانین بر ضرورت برخورداری این نیروها از اعضای مکتبی، انقلابی و متدین تأکید می کنند. از این رو، بر اساس قوانین موضوعه، اجرای این طرح یک ضرورت قانونی نیز هست.

۵. سند چشم انداز دانشگاه علوم انتظامی امین

با الهام از سند چشم انداز بیست ساله جمهوری اسلامی که در تاریخ ۱۳ آبان ماه ۱۳۸۲ توسط مقام معظم رهبری (مدظله العالی) به سران قوای سه گانه ابلاغ شد، سند چشم انداز دانشگاه علوم انتظامی امین در افق چشم انداز ۱۴۰۴ نیز مقرر می دارد که دانشگاه علوم انتظامی امین به عنوان مرجع تربیت و آموزش عالی منابع انسانی، اعم از فرماندهان و مدیران نیروی انتظامی می باید مشخصات زیر را در خویش محقق گرداند:

با اتکا بر قدرت لایزال الهی، در پرتو عنایات و توجهات فرمانده معظم کل قوا و مقام معظم رهبری (مدظله العالی) و با تکیه بر خرد و تلاش جمعی، دانشگاه علوم انتظامی امین در افق ۱۴۰۴ دانشگاهی است:

مظهر اقتدار علمی پلیسی، توانمند و پیش رو، با هویتی اسلامی، انقلابی و ولایی، یادگیرنده، دارای جایگاه اول و الگوی پلیس‌های منطقه و جهان اسلام در تولید علم، تربیت و آموزش و مهارت‌افزایی افسران، فرماندهان و مدیران، بهره‌مند از سرمایه‌های انسانی و علوم رفتاری پیشرفته آموزشی.

روش تحقیق

تحقیق حاضر با رویکرد کیفی و به روش «مولتی متد» انجام شده است. منظور از اصطلاح چندروشی^۱ ترکیب روش‌ها از طریق اختلاط دو یا چند روش کیفی یا استفاده از چند روش کمی در مطالعات پژوهشی منفرد است (دلاور و کوشکی، ۱۳۹۴: ۱۱) که این تحقیق ترکیبی از دو روش تحلیل محتوای کیفی و تشکیل گروه‌های کانونی است. تحلیل محتوای کیفی، روشی برای تفسیر ذهنی محتوایی داده‌های متنی، از طریق فرایندهای طبقه‌بندی نظام‌مند، رمزبندی و مضمون‌سازی یا طراحی الگوهای شناخته شده است. تحلیل محتوای کیفی به پژوهشگر اجازه می‌دهد که اصالت و حقیقت داده‌ها را به گونه‌ای ذهنی، اما با روش علمی تفسیر کند (نوشادی، ۱۳۹۰: ۲۳). بر این اساس، ابتدا با تحلیل محتوا، اسناد بالادستی از جمله: آیات و روایات و نیز بیانات حضرت امام(ره) و مقام معظم رهبری و ابعاد و مؤلفه‌های تربیت دینی و انقلابی دانشجویان احصا شد. در این بخش، جامعه آماری اسناد فوق و همچنین تحقیقات انجام شده در درون و برون سازمان، از جمله سپاه پاسداران انقلاب اسلامی بود که از آنها در حد اشباع نظری، برای یافتن ابعاد و مؤلفه‌ها استفاده شد. سپس با برگزاری جلسات متعدد گروه‌های کانونی^۲ با متخصصان امر تربیت و به ویژه استادان دانشگاه علوم انتظامی و پلیس‌های تخصصی، ابعاد و مؤلفه‌ها متناسب با شرایط دانشجویان دانشگاه امین تکمیل و شاخص‌های آنها احصا شد. در ادامه، اقدامات اساسی و اجرایی

1. Multimethod
2. Focus Group

برای پیاده‌سازی الگو انجام شد. تعداد جلسات گروه‌های کانونی ۱۰ جلسه تقریباً دو ساعته با میانگین تعداد اعضا ۱۲ نفر بود (در مجموع، حدود ۲۴۰ نفر ساعت). روایی الگوی احصاشده با عرضه آن به ۱۵ نفر از مسئولان و خبرگان مرتبط با امر تربیت دینی دانشجویان در دانشگاه علوم انتظامی امین، مورد تأیید قرار گرفت. همچنین برای بررسی صحت تحقیق کیفی، طبق نظر «لینکلن» و «گوبا» که می‌گویند «مهم این است که تحقیق در محتوای یک مجموعه تئوری خوب گنجانده شده باشد» (مارشال و راس من، ۱۳۷۷: ۱۹۹)، این تحقیق در چارچوب نظری دینی قرار گرفت.

یافته‌ها و تحلیل

برای توفیق در امر تربیت دینی دانشجویان و نیل به اهداف مورد نظر در این تحقیق، باید با در نظر گرفتن شاخص‌های مورد تأکید در آموزه‌های دین و استفاده از شیوه‌های مناسب و مؤثر مبتنی بر اصول روان‌شناختی نوین، الگویی برای دانشگاه تدوین و طراحی شود که بر اساس آن، گام‌های عملی و جدی در زمینه کیفیت بخشی و اصلاح عملکردها در تربیت دینی فراگیران برداشته شود. برای این کار، با روش تحقیق معرفی شده ابعاد و شاخص‌هایی که باید در این الگو مورد نظر باشد، استخراج شد و اقدامات اساسی برای اجرای این الگو و برنامه‌های اجرایی برای پیاده‌سازی آن ارائه شد که در جداول زیر نشان داده می‌شوند.

یکی از ابعاد احصاشده از اسناد بالادستی، بعد باور و شناخت بود که در گروه‌های کانونی شاخص‌ها و نیز اقدامات اساسی و برنامه‌های اجرایی آن احصا شد. جدول شماره ۱ برای پاسخ به این سؤالات است که اولاً، اقدامات اساسی برای اجرای بعد باور و شناخت، و ثانیاً، برنامه‌های اجرایی برای پیاده‌سازی این بعد در دانشگاه امین کدام‌اند.

جدول ۱. اقدامات اساسی و برنامه‌های اجرایی شاخص‌های بعد باور و شناخت

شاخص	اقدامات اساسی	برنامه
معرفت‌شناسی	پاسخگویی به شبهات و ابهامات درباره توحید و عدل الهی و تبیین آیات و روایات و منابع اسلامی	معرفی منابع مناسب با نیاز دانشجویان
		ارائه مصادیق آثار ایمان به توحید، عدل و معاد
		تهیه نماهنگ و فیلم‌های کوتاه برای نمایش آثار ایمان
خداشناسی	۱. تبیین جایگاه انسان در عالم هستی با استفاده از آیات و روایات ۲. تبیین نظرات و دیدگاه‌های مختلف در مورد انسان و مقایسه آن با نظر اسلام	معرفی منابع مناسب با توان دانشجویان
		تهیه نماهنگ‌ها و فیلم‌های کوتاه در مورد توانایی‌های انسان و انسان‌های موفق به ویژه نمونه‌های نظامی موفق همچون شهدای شاخص
انسان‌شناسی	۱. تبیین ضرورت وجود پیامبران و ائمه با استفاده از آیات و روایات و... ۲. تبیین کارکردهای نبوت و امامت با استفاده از تاریخ اسلام و سیره ائمه (ع)	معرفی منابع مورد نیاز دانشجویان
		احصای شبهات مطرح‌شده و پاسخ مناسب
		تهیه نماهنگ و فیلم‌های کوتاه در مورد سیره عملی پیامبر و ائمه (ع)
فلسفه اخلاق	۱. تبیین ضرورت وجود ولی فقیه در عصر غیبت با استفاده از ادله عقلی و نقلی ۲. پاسخگویی به شبهات و پرسش‌های مطرح‌شده در مورد ولایت فقیه	ارائه نمونه‌های عینی از مدیریت و نقش ولی فقیه در طول تاریخ تشیع و به ویژه چهل سال انقلاب اسلامی
		ارائه نمونه‌ها و مصادیق عینی ایمان به ولایت فقیه در طول عمر انقلاب اسلامی به ویژه در دوران دفاع مقدس
فلسفه سیاست	تبیین نقش معاد، ایمان و باور به آن در کاهش تخلفات و جرایم کارکنان ناجا	احصای شبهات و ابهامات دانشجویان و پاسخ مناسب به آن
		تولید فیلم و نماهنگ برای آشنا کردن دانشجویان با تأثیرات معاد در زندگی شخصی، اجتماعی، سازمانی و خانوادگی آنان

به طور کلی، اقدامات اساسی و برنامه‌های اجرایی بعد باور و شناخت در پنج شاخص معرفت‌شناسی، خداشناسی، انسان‌شناسی، فلسفه اخلاق و فلسفه سیاست‌شناسی و نیز اقدامات اساسی هر شاخص و برنامه‌های اجرایی که می‌تواند این اقدامات را در عمل، برای دانشجویان پیاده کند، در جدول (۱) آمده است.

جدول ۲. اقدامات اساسی و برنامه‌های اجرایی شاخص‌های بعد اخلاق و رفتار فردی

برنامه	اقدامات اساسی	شاخص
برگزاری نماز جماعت در مصالهای مختلف سطح دانشگاه	ترویج فرهنگ نماز و نمازخوانی با تبیین فلسفه، راز و رمز، درس‌ها و زیبایی‌های نماز	اقامه نماز
آموزش چهره به چهره نماز، ویژه دانشجویان		
تقدیر از خادمان و فعالان عرصه نماز در جشنواره نماز		
طرح تشویق شرکت در نماز جماعت به صورت یگانی		
توزیع کتاب تبیین آثار، برکات و راز و رمزهای نماز		
دریافت و نمایش فیلم درباره اهمیت نماز اول وقت و جماعت		
اجرای دقیق برنامه‌های بین‌الصلاتین ابلاغی از عقیدتی سیاسی		
اعزام دانشجویان و کارکنان به نمازهای جمعه (هفته ناجا، دهه فجر و...)		
تشکیل همیاران نماز در بین دانشجویان		
برگزاری دعای کمیل و پخش آن از رسانه ملی در هفته ناجا	تبیین فلسفه دعا و ارزش و جایگاه آن و نیز ترویج دعا و مناجات در دانشگاه	دعا و مناجات
برگزاری زیارت عاشورا و دعا‌های عهد، ندبه، کمیل و توسل در طول سال		
برگزاری دعای عرفه در روز عرفه		
برنامه‌ریزی و اجرای جلسات مستمر تفسیر «صحیفه سجاده»		
برگزاری مراسم اعتکاف		
برگزاری کلاس قرآن ویژه دانشجویان دانشگاه در مصالهای دانشگاه	ترویج و توسعه فرهنگ قرآنی با تلاوت قرآن، فهم	انس با قرآن
برگزاری کلاس‌های حفظ قرآن کریم و برگزاری مسابقات		

الگوی تربیت دینی و انقلابی دانشجویان و اقدامات اساسی و اجرایی پیاده‌سازی آن

شاخص	اقدامات اساسی	برنامه
	قرآن، انس با قرآن، تدبر در قرآن و حفظ قرآن	برگزاری کلاس‌های ترجمه و مفاهیم قرآن کریم
		تلاوت قرآن توسط دانشجویان به صورت دسته‌جمعی، قبل از خاموشی
		برگزاری جشنواره قرآنی و تجلیل از فعالان و برگزیدگان حوزه قرآنی
		تبیین مفاهیم کاربردی قرآن کریم
		برگزاری جلسات انس با قرآن کریم با دعوت از قاریان برجسته ملی
		برگزاری نمایشگاه تخصصی قرآن کریم از آثار دانشجویان، استادان و...
		شروع تمام کلاس‌های درسی با تلاوت آیاتی از قرآن کریم
		اعزام دانشجویان به نمایشگاه قرآن
		برگزاری دوره‌های تربیت مربی قرآن دانشجویی
		تبیین آثار و برکات
تقوا	تقوا و ورع در زندگی بزرگان دین	تبیین و تفسیر خطبه متقین نهج‌البلاغه
		معرفی الگوهای با تقوا و بیان موفقیت‌های آنان در زندگی
		تبیین تأثیر تقوا و ورع در پیروزی‌های رزمندگان در دفاع مقدس
اخلاص	تبیین راه‌های کسب اخلاص و بیان زندگی افراد مخلص در تاریخ	تهیه و نمایش فیلم از اخلاص امام(ره) و رهبری و موفقیت آنان در رهبری
		تهیه و نمایش فیلم از تأثیر اخلاص در پیروزی‌های رزمندگان
		تهیه کتاب از اخلاص شهدا و برگزاری مسابقه از آن
تزکیه و تهذیب	راهکارهای تقویت فضایل اخلاقی، تبیین رذایل اخلاقی و راه‌های مقابله با آن و بیان ثمرات تزکیه و تهذیب	معرفی علمای مهذب به دانشجویان
		شناسایی و معرفی فرماندهان مهذب نیروهای مسلح، به ویژه فرماندهان ناجا
		شناسایی و معرفی دانشجویان مهذب دانشگاه
شرح صدر	ارائه مباحث نظری درباره شرح صدر	معرفی منابع مناسب با موضوع به دانشجویان
		تبیین سیره معصومین (علیهم السلام) در برخورداری از سعه صدر
		لزوم به کارگیری شرح صدر در مأموریت‌های ناجا

شاخص	اقدامات اساسی	برنامه			
عزت نفس	تبیین راه‌های کسب عزت نفس و عوامل زوال عزت نفس	برگزاری کارگاه‌های معرفت‌افزایی دانشجویی مشاوره دانشجویان			
	تعظیم شعائر	۱. تبیین نقش تعظیم شعائر الهی (شعائر مکانی، زمانی و عملی) در زندگی	برگزاری مراسم در مناسبت‌های ملی و مذهبی		
۲. آفندی عمل کردن در حوزه فرهنگی با ترویج و توسعه تفکر عاشورایی و فرهنگ انتظار و مهدویت		برگزاری مسابقات مناسبتی در مناسبت‌های مختلف نمایش فیلم‌های مناسبتی، از جمله ماه مبارک رمضان، محرم و دهه فجر فضاسازی مسلمانی و انقلابی در مناسبت‌های ملی و مذهبی برگزاری مراسم مذهبی و ملی به مناسبت‌های مختلف توسط دانشجویان گرفتن روزه مستحبی توسط دانشجویان در روزهای دوشنبه برگزاری نمایشگاه در مناسبت‌های مختلف مذهبی اجرای تئاتر در مناسبت‌های مختلف مذهبی			
صبر و استقامت		تبیین نقش صبر و استقامت در موفقیت کارکنان در مأموریت‌ها	برگزاری اردوهای دانشجویی در مناطق صعب‌المعیشه قرار دادن دانشجویان در شرایط سخت زندگی و کاری بیان خاطرات جانبازان از صبر و استقامت آنان بیان خاطرات خانواده معزز شهدا از صبر و استقامت آنان		
		حلم و بردباری	تبیین نقش حلم و بردباری در انجام دادن بهینه مأموریت‌های ناجا	تبیین سیره انبیا در حوزه حلم و بردباری بیان حلم و بردباری در پیشبرد دفاع مقدس ارائه شیوه‌نامه‌های به کارگیری حلم و بردباری در نیروی انتظامی	
			خردورزی	۱. تبیین روش تعامل خردمندانه؛ ۲. تقویت روحیه استدلالی	تهیه دستور کار هیأت‌های اندیشه‌ورزی در دانشگاه برگزاری جلسات هیأت‌های اندیشه‌ورزی در یگان‌های مختلف دانشگاه سخنرانی برای دانشجویان با عنوان «فلسفه آموزش‌های نظامی» تشکیل جلسات کانون‌های دانشجویی

الگوی تربیت دینی و انقلابی دانشجویان و اقدامات اساسی و اجرایی پیاده‌سازی آن

شاخص	اقدامات اساسی	برنامه
سیمای صالحین	تبیین دستورات اسلام درباره تزکیه ظاهر و باطن	برگزاری جلسات اخلاق کاربردی
		شناسایی و تقدیر از افراد دارای سیمای صالحین
		ارشاد و راهنمایی کارکنان ضعیف در رعایت سیمای صالحین
		نمایش فیلم تولیدی ساعس ناجا درباره موضوع سیمای صالحین
پرهیز از اسراف	۱. تبیین آیات و روایات درباره موضوع ۲. تبیین احکام مربوط به موضوع	برگزاری جلسات اخلاق کاربردی
		معرفی اسراف و تبذیر به عنوان یکی از مصادیق منکر
		تعیین مصادیق اسراف و تبذیر در دانشگاه و تبیین آن برای مخاطبان
		نمایش فیلم‌های کوتاه تولیدی ساعس درباره موضوع پرهیز از اسراف
ذکر و یاد خدا	تبیین آثار ذکر و یاد خدا	تشویق دانشجویان به حضور در نماز اول وقت و جماعت
		تشویق دانشجویان به ذکر دائمی صلوات
توکل	تبیین آثار توکل به خدا در زندگی	تبیین نقش توکل در پیروزی رزمندگان دفاع مقدس
		تبیین نقش توکل در انجام دادن بهینه مأموریت‌های ناجا
توبه	تبیین آثار و مراحل توبه و توجه به لزوم جبران گناهان	نمایش فیلم درباره توبه و پشیمانی از گناهان، به ویژه فیلم توبه نصح
		تشویق دانشجویان به خواندن نماز شب
		تشویق دانشجویان به شرکت در مراسم ادعیه و اعتکاف
غیرت	تبیین غیرت و لزوم آن در زندگی	تبیین آثار غیرت و ساخت فیلم‌هایی که آثار غیرت را یادآور می‌شوند
		قدر دانستن دانشجویان از نعمت جوانی
اهتمام فرصت	تبیین ارزش فرصت‌های زندگی معنوی	قدر دانستن دانشجویان از زندگی در نظام جمهوری اسلامی
		قدر دانستن دانشجویان از مسئولیت برقراری امنیت جامعه
		اجتناب از افراط و تفریط و اثر آن در زندگی
اعتدال و میانه‌روی	تبیین لزوم اجتناب از افراط و تفریط	تشویق دانشجویان به اعتدال و پرهیز از افراط و تفریط
		معرفی دانشجویان موفق که در زندگی دچار افراط و تفریط نشده‌اند

برنامه	اقدامات اساسی	شاخص
طراحی یادداشت اقدامات روزانه حسابرسی نفس	تبیین محاسبه نفس و مراقبه	محاسبه و مراقبه
بیان نقش محاسبه و مراقبه - معاتبه - برای دانشجویان		
شناسایی الگوهای انقلابی و جهادی	تبیین نقش الگوها در ارتقای روحیه انقلابی و مدیریت جهادی	الگوپذیری
تبیین ویژگی‌ها و خصوصیات الگوها		
معرفی الگوها در نشریه دانشجویی		
تهیه و نمایش فیلم از الگوها برای دانشجویان		

جدول (۲) اقدامات اساسی و برنامه‌های اجرایی بعد اخلاق و رفتار فردی را نشان می‌دهد که در ۲۲ شاخص، شامل: اقامه نماز، دعا و مناجات، انس با قرآن، تقوا، اخلاص، تزکیه و تهذیب، شرح صدر، عزت نفس، تعظیم شعائر اسلامی، صبر و استقامت، حلم و بردباری، خردورزی، سیمای صالحین، پرهیز از اسراف، ذکر و یاد خدا، توکل، توبه، غیرت، اغتنام فرصت، اعتدال و میانه‌روی، محاسبه و مراقبه و الگوپذیری شناسایی شد. برای هر شاخص اقدامات اساسی و برنامه‌های اجرایی متعدد نوشته شده است.

جدول ۳. اقدامات اساسی و برنامه‌های اجرایی شاخص‌های بعد اخلاق و رفتار اجتماعی

برنامه‌ها	اقدامات اساسی	شاخص‌ها
برگزاری جلسه اخوت در ابتدای هر سال برای تمامی کارکنان در مصلی	تبیین ارزش تربیتی اخوت و چگونگی ترویج آن	اخوت و برادری دینی
برگزاری مراسم عقد اخوت در مصلی در عید غدیر و هفته وحدت		
پیگیری برگزاری اردوهای جهادی در راستای تقویت اخوت و برادری		
احصاء مصادیق حسن معاشرت بر اساس آموزه‌های اسلامی	تبیین ارزش تربیتی	حسن معاشرت

الگوی تربیت دینی و انقلابی دانشجویان و اقدامات اساسی و اجرایی پیاده‌سازی آن

شاخص‌ها	اقدامات اساسی	برنامه‌ها
همت بلند	حسن معاشرت و تحقق آن بین دانشجویان	سلام کردن دانشجویان هم‌زمان با ادای احترام نظامی
	تبیین بلندهمتی و نقش آن در زندگی و بیان مصادیق آن	شناسایی و معرفی افرادی که به خصلت‌های نیکو آراسته هستند
		تلاش و کوشش دانشجویان برای تمرین کارهای بزرگ و همت بلند
صداقت	تبیین ارزش، آثار و برکات صادق القول و صادق العمل بودن	شرکت دانشجویان در برنامه‌های جمعی که در دانشگاه برگزار می‌شود
		پیشی گرفتن دانشجویان در برنامه‌هایی که نیاز به گذشت و همت دارد
	تبیین ضرورت صادق القول و صادق العمل بودن کارکنان ناجا و تأثیر آن در انجام دادن بهینه مأموریت‌ها	تبیین صادق القول و صادق العمل بودن کارکنان ناجا و تأثیر آن در پیشگیری از تخلفات و جرایم آنان
تواضع و فروتنی	تبیین علانم، آثار و چگونگی رسیدن به تواضع و فروتنی	برخورد متواضعانه دانشجویان با هم‌دوره‌ای‌های خود
		احصاء مصادیق تواضع و به کارگیری آن
	پیشی گرفتن در سلام کردن و کارهای خیری که حاکی از تواضع است	
امانت‌داری	تبیین ارزش، آثار و برکات امانت‌داری و چگونگی ترویج آن	بیان مصادیق امانت‌های دردست ناجا و ضرورت حفظ آن، از جمله: جان، مال، ناموس و آبروی مردم
		بیان مصادیق خیانت در امانت و مضرات آن و ضرورت پرهیز از آن
رازداری	تبیین ارزش رازداری در موفقیت‌ها و مأموریت‌ها و ضرورت حفظ اسرار دیگران	برگزاری جلسات اخلاق کاربردی درباره اهمیت و ضرورت رازداری
		تهیه و نمایش فیلم درباره افشای اسرار نظام و مضرات آن، به ویژه تخلیه تلفنی، لو رفتن برخی عملیات‌های دفاع مقدس، افشای برخی اماکن و تأسیسات هسته‌ای و...
	تبیین آثار و برکات	وفای به عهد توسط دانشجویان

شاخص‌ها	اقدامات اساسی	برنامه‌ها
	وفای به عهد و پرهیز	ممارست و تمرین در دقیق و به موقع بودن در وفای به عهد
	از خلف وعده در محیط زندگی و کار	احصاء مصادیق وفای به عهد در قرآن و احادیث و عمل به آنها
تولی و تبری	تیبیین چگونگی شناخت دوست و دشمن و مرزبندی با رقیبان و دشمنان	تیبیین و احصاء شاخص‌های دوست تیبیین و احصاء شاخص‌های دشمن تیبیین مرزبندی دقیق دانشجویان با دشمنان و رقیبان نظام
	تیبیین شاخص‌های ستمگری و ستم‌پذیری و آثار آن	اگر ظلمی در حق آنان صورت گرفته است، از آن نگذرند مگر آنکه مربوط به شخص خودشان باشد احصاء مصادیق ظلم‌پذیری و ستمگری در آیات و روایات
	۱. راهکارهای برخورد حکیمانه با مردم ۲. راهکارهای احترام متقابل مردم و ناجا	تهیه و نمایش فیلم درباره خدمت‌رسانی ناجا به مردم برگزاری کارگاه‌های آموزشی برای برقراری ارتباطات اجتماعی برگزاری دوره‌های مهارت‌افزایی دانشجویان در حوزه تعامل با مردم
پاک‌دستی	۱. تیبیین ارزش پاک‌دستی در رشد انسان ۲. تیبیین آثار منفی لقمه حرام	بیان و نصب زندگی‌نامه افرادی که از پاک‌دستی برخوردار بودند، در خوابگاه ارائه مصادیق قرآنی افراد پاک‌دست
	تیبیین ارزش پاک‌چشمی در تربیت	پاک‌چشمی و نقش آن در دانشجویانی که از آن برخوردارند ارائه سرگذشت و آثار مثبت پاک‌چشمی گذشتگان
پاک‌دامنی	تیبیین جایگاه عفت و پاک‌دامنی در رشد انسان و آثار منفی انحرافات اخلاقی	معرفی افراد پاک‌دامن به دانشجویان، مانند نمونه‌های قرآنی حضرت موسی (ع)، حضرت مریم (س) و... ارائه زندگی‌نامه افراد پاک‌دامن (به خصوص شهدا) در ناجا برای دانشجویان

الگوی تربیت دینی و انقلابی دانشجویان و اقدامات اساسی و اجرایی پیاده‌سازی آن

شاخص‌ها	اقدامات اساسی	برنامه‌ها
امر به معروف و نهی از منکر	۱. بررسی راهکارهای احیای امر به معروف و نهی از منکر ۲. تبیین مراحل و مصادیق امر به معروف و نهی از منکر در ناجا	شناسایی آمران به معروف و ناهیان از منکر از بین دانشجویان
		تهیه شیوه‌نامه تقدیر از آمران به معروف و ناهیان از منکر
		برگزاری کلاس و آموزش آمران به معروف و ناهیان از منکر
		برگزاری جلسات امر به معروف و نهی از منکر و پیگیری آن
		برگزاری جلسات سخنرانی درباره موضوع امر به معروف و نهی از منکر
تدوین و ارائه شیوه‌نامه امر به معروف و نهی از منکر		
مشورت	تبیین جایگاه و ارزش مشورت از دیدگاه قرآن و روایات و در سیره معصومین (ع)	مشورت با دانشجویان در برگزاری مراسم
		مورد مشورت قرار دادن دانشجویان در برنامه‌ریزی‌های فرهنگی و تربیتی
		دعوت از دانشجویان برای شرکت در هیأت‌های اندیشه‌ورزی
تعاون و همکاری	تبیین مصادیق انجام کار گروهی در بین دانشجویان	برگزاری مراسم مختلف و واگذاری مسئولیت آن به دانشجویان
		اجرای برنامه‌های گروهی و جمعی از قبیل گروه سرود و... توسط دانشجویان
		اعزام دانشجویان به اردوهای جهادی و انجام دادن کارهای گروهی در گروه‌ها
		برگزاری مسابقات تیمی، از جمله والیبال، فوتبال و...
عدالت‌محوری	۱. تبیین ثمرات عدالت‌ورزی ۲. چگونگی تحقق عدالت در جامعه	بیان سفارشات منابع دینی در مورد عدالت‌محوری برای دانشجویان
		به کارگیری آن در دانشگاه توسط دانشجویان
		رعایت عدالت در خانواده و محیط تحصیل توسط دانشجویان
پرهیز از تعصب و قوم‌گرایی	ترویج تقوا به عنوان ملاک برتری انسان‌ها و ضرورت پرهیز از تعصب و قوم‌گرایی	برگزاری جلسات آشنایی با فرق و مذاهب، ویژه دانشجویان
		توزیع کتاب <i>سلفی‌گری و قومیت و فرق بین دانشجویان</i>

برنامه‌ها	اقدامات اساسی	شاخص‌ها
تشویق دانشجویان برای کمک به مردم آسیب دیده از حوادث طبیعی	توجه به ارزش خیرخواهی در ماهیت انسان و انسانیت	خیرخواهی
برگزاری اردوهای جهادی و شرکت دانشجویان در امور خیر در مناطق محروم		
بازدید دانشجویان از آسایشگاه جانبازان، معلولان و سالمندان		
تبیین حریت و آزادگی اباعبدالله الحسین (ع) و اصحاب باوفایش	تبیین راه‌های ترویج روحیه آزادگی با اقتباس از حادثه کربلا	آزادگی و آزاداندیشی
برگزاری جلسات نقد و مناظره دانشجویان برای نقد آسیب‌های اجتماعی		
برگزاری کرسی‌های آزاداندیشی و پاسخ به شبهات دانشجویان		
تشویق دانشجویان برای حصول اعتماد به نفس در مسئولیت‌های واگذار شده	تبیین راه‌های اعتماد به نفس دانشجویان و ارزش آن در ناجا	اعتماد به نفس
احصاء مصادیق اعتماد به نفس از منابع اسلامی برای دانشجویان		

جدول (۳) اقدامات اساسی و برنامه‌های اجرایی بعد اخلاق و رفتار اجتماعی را نشان می‌دهد که در ۲۳ شاخص، شامل: اخوت و برادری دینی، حسن معاشرت، همت بلند، صداقت، تواضع و فروتنی، امانت‌داری، رازداری، وفای به عهد، تولی و تبری، پرهیز از ستمگری و ستم‌پذیری، مردم‌داری، مدارا و عطف، پاک‌دستی، پاک‌چشمی، پاکدامنی، امر به معروف و نهی از منکر، مشورت، تعاون و همکاری، عدالت‌محوری، پرهیز از تعصب و قوم‌گرایی، خیرخواهی، آزادگی و آزاداندیشی و اعتماد به نفس شناسایی شد و برای هر شاخص اقدامات اساسی و برنامه‌های اجرایی متعدد نوشته شده است.

جدول ۴. اقدامات اساسی و برنامه‌های اجرایی شاخص‌های بعد اخلاق سازمانی

شاخص‌ها	اقدامات اساسی	برنامه‌ها
حسن شهرت	۱. تبیین حسن شهرت با استفاده از آیات، روایات و نهج‌البلاغه ۲. تبیین نقش حسن شهرت در جلب اعتماد عمومی	ترغیب دانشجویان برای تغییر اسامی نامتناسب
		تشویق دانشجویانی که به صفات حسن شهرت متعلق هستند، مثل حسن شهرت در عبودیت و بندگی و انجام دادن فرایض دینی، حسن شهرت در نظم و انضباط و...
تعهد سازمانی	۱. تبیین و تشریح جایگاه تعهد در زندگی اجتماعی از دیدگاه قرآن و معصومین(ع) ۲. تبیین و تشریح آثار و برکات تعهد سازمانی ۳. بیان مصادیق عینی تعهد سازمانی در کارکنان ناجا	عدم سیاه‌نمایی نسبت به معایب، نواقص و چالش‌های موجود در ناجا و دانشگاه توسط استادان، سخنرانان و مربیان
		اطلاع‌رسانی تشکر مردم و نهادها از پلیس، در سخنرانی‌ها
		لحاظ کردن شأن و منزلت پلیس و قداست جایگاه و اهمیت آن در متون و محتواهای آموزشی، تابلوهای دانشگاه و...
		پخش کامل مراسم ملی برگزار شده در دانشگاه
		تدوین و ارائه بیانیه توسط دانشجویان در مناسبت‌ها
		تهیه و نمایش فیلم و نماهنگ برای دانشجویان
مبتکر، خلاق و نوآور	تبیین خلاقیت و نوآوری و نقش آن در ناجا	ایجاد حس اعتماد به نفس برای ارائه راهکارهای خلاقانه
		تشویق افرادی که دست به نوآوری و ابتکار می‌زنند
شجاع و قاطع	۱. تبیین شجاعت از منظر آیات و روایات ۲. تبیین قاطعیت	انجام شجاعانه و با قاطعیت مأموریت‌ها توسط دانشجویان
		در نظر گرفتن تشویق‌هایی برای برخورد شجاعانه
قانون مداری	۱. تبیین و تشریح ضرورت و نیاز به قانون در جامعه از نظر اسلام، عقل و عرف جوامع بشری ۲. تبیین کارکردها و فواید قانون‌مداری	برگزاری جلسات آگاه‌سازی قضایی با حضور قضات برجسته
		ارائه نمونه‌ها و مصادیق عینی عمل به قانون و بی‌توجهی به قانون از طریق نماهنگ و فیلم‌های کوتاه
		تدریس آیین‌نامه‌ها

برنامه‌ها	اقدامات اساسی	شاخص‌ها
تدریس قوانین استخدامی ناجا، مجازات و جرایم نیروهای مسلح، مجازات اسلامی و قانون به کارگیری سلاح		
فراهم کردن بسترهای لازم برای اهتمام دانشجویان نسبت به آراستگی ظاهری		
برخورد جدی با عدم اهتمام کافی برای رعایت انضباط		
انضباط‌خواهی کارکنان و دانشجویان از درجات پایین‌تر		
برخورد جدی بازرسی با خاطیان انضباط‌خواهی		
رعایت آراستگی ظاهری و انضباط توسط استادان		
تأکید بر تردد دسته‌جمعی دانشجویان در سطح دانشگاه		
نصب مقررات انضباطی در مکان‌های مناسب		
اجرای منظم برنامه‌های ابلاغی		
استقرار انتظامات دانشجویی برای انضباط‌خواهی		
تشکیل کمیسیون تربیت و انضباط دانشجویی		
تشکیل کمیته‌های انضباطی مشورتی، بدوی و تجدید نظر		
چاپ و در اختیار گذاشتن کتاب <i>دانشتنی‌های انتظامی</i>		
برگزاری مراسم استقبال از دانشجویان		
برگزاری مراسم صبحگاه و شامگاه و کنترل نظم و انضباط		
تدوین و اجرای شیوه‌نامه انضباطی دانشجویان		
چاپ و توزیع کتاب <i>آداب و منش انضباطی دانشجویان</i>		
ارائه الگویی مشخص در موضوع وجدان‌کاری، خاصه در بین قشر نظامیان و شهدای شاخص ناجا و دفاع مقدس		
تهیه نماهنگ و فیلم‌های کوتاه که نمایانگر وجدان‌کاری افراد باشد		
	۱. تبیین و تشریح جایگاه نظم و انضباط در سیره ائمه معصومین، خاصه امام علی (ع) در نهج‌البلاغه ۲. تبیین و تشریح ضرورت نظم و انضباط در یک سازمان نظامی و انتظامی ۳. بیان عین‌الگوهای نظم و انضباط در فرماندهان انقلابی ۴. تبیین و تشریح مفاسد بی‌نظمی و بی‌انضباطی	نظم و انضباط
	تبیین و تشریح مبانی وجدان‌کاری با استفاده از آیات و روایات اسلامی	وجدان‌کاری

الگوی تربیت دینی و انقلابی دانشجویان و اقدامات اساسی و اجرایی پیاده‌سازی آن

شاخص‌ها	اقدامات اساسی	برنامه‌ها
حفظ بیت‌المال	۱. تبیین و تشریح جایگاه بیت‌المال در سیره پیامبر(ص) و ائمه معصومین(ع)	ابلاغ فرامین مقام معظم رهبری (مدظله العالی) درباره رعایت بیت‌المال و نظارت بر اجرای آن
	۲. تبیین مصادیق عینی حفظ بیت‌المال در بین ائمه(ع) و رهبران انقلاب اسلامی	احصاء مصادیق انتظارات سازمانی نسبت به رعایت بیت‌المال
	۳. تبیین اندیشه و اهتمام امام (ره) و رهبر انقلاب به حفظ بیت‌المال	یادآوری مستمر رعایت بیت‌المال و پیامدهای آن در شرع مقدس از سوی فرماندهان، مدیران و استادان
	۴. بیان مصادیق حفظ بیت‌المال در ناجا	نگهداری مناسب اسلحه توسط دانشجویان
مسئولیت پذیری	تبیین و تشریح آیات و روایات مربوط به مسئولیت‌پذیری و تشریح اندیشه‌های امام خمینی(ره) و مقام معظم رهبری در مورد مسئولیت‌پذیری	شماره‌گذاری تخت و کمد دانشجویان و واگذاری به آنان تحویل صندلی‌های کلاس به دانشجویان و تأکید بر ضرورت نگهداشت
	تبیین و تشریح لزوم حفظ شئون شغلی و شخصیتی در آیات قرآن و روایات اسلامی	واگذاری مسئولیت‌های سازمانی متناسب با توان دانشجویان، به منظور کسب مهارت در مسئولیت‌پذیری
حفظ شئون	تبیین و تشریح اهمیت رازداری و تشریح اصول حفاظتی و امنیتی در سیره پیامبر(ص)، ائمه معصومین(ع) و رهبران انقلاب	فراهم کردن شرایط و میدان عمل برای بروز روحیه مسئولیت‌پذیری دانشجویان
	تبیین موضوع تساوی انسان‌ها و ملاک‌های برتری در قرآن و روایات	بیان مصادیق حفظ شئون در سیره ائمه و رهبران انقلاب تبیین مصادیق عدم رعایت شئون شغلی و مفاسد مترتب بر آن
رعایت اصول حفاظتی و امنیتی	۱. تبیین و تشریح اهمیت رازداری و ۲. تبیین رعایت اصول حفاظتی و امنیتی در سیره پیامبر(ص)، ائمه معصومین(ع) و رهبران انقلاب	تهیه و پخش فیلم‌های کوتاه و نیمه‌بلند توسط حفاظت اطلاعات دانشگاه
	۱. تبیین موضوع تساوی انسان‌ها و ملاک‌های برتری در قرآن و روایات	برگزاری کارگاه‌های آموزشی
پرهیز از امتیاز طلبی		عمل کردن دانشجویان به این اصل که هرگز دنبال امتیاز طلبی نباشند

برنامه‌ها	اقدامات اساسی	شاخص‌ها
خود را با دیگران یکسان دانستن و هرگز برتری طلبی نسبت به دیگران نداشتن	۲. تبیین مصادیق عدم امتیازطلبی در سیره پیامبر و ائمه معصومین خاصه امام علی (ع)	۳. آثار و برکات همراهی با مردم در کلام رهبر
احصاء پرهیز از امتیازطلبی در زندگی معصومین (ع) برای دانشجویان		
تبیین آیات، روایات و سخنان بزرگان درباره اسراف	تبیین سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی و چگونگی پیاده کردن آن در ناجا	اقتصاد مقاومتی
تبیین ضرورت حمایت از کالای داخلی		
تبیین الگوی مصرف و بیان مصادیق و چرایی رعایت آن		
تبیین نقش امنیت پایدار در تحقق اقتصاد مقاومتی		
تبیین نقش ناجا و پلیس امنیت اقتصادی در تحقق موضوع	تبیین سبک زندگی اسلامی - ایرانی پلیس در تراز جمهوری اسلامی	سبک زندگی
احصاء مصادیق سبک زندگی غربی و چگونگی مقابله با آن		
احصاء مصادیق سبک زندگی اسلامی - ایرانی و چگونگی ترویج آن در ناجا		

جدول (۴) اقدامات اساسی و برنامه‌های اجرایی بعد اخلاق سازمانی را در ۱۵ شاخص، شامل: حسن شهرت، تعهد سازمانی، مبتکر، خلاق و نوآور، شجاع و قاطع، قانون‌مداری، نظم و انضباط، وجدان کاری، حفظ بیت‌المال، مسئولیت‌پذیری، حفظ شئون، رعایت اصول حفاظتی و امنیتی، پرهیز از امتیازطلبی، اقتصاد مقاومتی و سبک زندگی نشان می‌دهد که برای هر شاخص، اقدامات اساسی و برنامه‌های اجرایی متعدد نوشته شده است.

جدول ۵. اقدامات اساسی و برنامه‌های اجرایی شاخص‌های بعد اخلاق خانوادگی

برنامه‌ها	اقدامات اساسی	شاخص‌ها
معرفی متقاضیان ازدواج به مجتمع زنان پلیس (کوثر)	۱. بازنگری کتاب جمعیت و خانواده ۲. آسیب‌شناسی شغلی کارکنان و خانواده‌های آنان و راهکارهای مقابله با آسیب‌ها	تشکیل خانواده
تشویق دانشجویان مجرد برای ازدواج آسان و ایجاد تسهیلات از سال سوم		
برگزاری کارگاه‌های ازدواج آسان با استفاده از استادان برجسته		
برگزاری کارگاه‌های آموزشی و آموزش صحیح در مورد همسرآیی		
آسیب‌شناسی طلاق (در بین دانشجویان) با حضور کارشناسان		
برگزاری جلسه پرسش و پاسخ در خصوص ازدواج دانشجویان		
درج مطالب مرتبط با تشکیل خانواده در پیک خبری پلیس		
توزیع نرم‌افزارهای آموزشی درباره سبک زندگی اسلامی و خانواده موفق		
تدوین و چاپ کتاب سبک زندگی پلیس ایرانی - اسلامی		
تدوین شیوه‌نامه ازدواج دانشجویی		
توزیع نرم‌افزارهای آموزشی سبک زندگی اسلامی و خانواده موفق	ایجاد کمیته‌های تخصصی ثابت در حوزه حقوقی، روان‌شناسی و اقتصادی	حقوق خانواده
آسیب‌شناسی سبک زندگی غربی		
اعلام ساعات آزاد استادان برای مشاوره و ارائه تجربیات خود به دانشجویان		
آموزش حقوق خانواده توسط کارشناسان مجرب در قالب سخنرانی		
دادن مرخصی به دانشجویان متأهل	تبیین آثار و برکات صله رحم از دیدگاه قرآن و روایات	صله رحم
پخش فیلم‌های خانوادگی با موضوعات متنوع، از جمله صله رحم		
تشکیل گروه تئاتر دانشجویی با موضوع صله رحم		
دادن مرخصی به دانشجویان برای صله رحم	آشنایی دانشجویان با	نیکی به
برگزاری جلسات اخلاق کاربردی		

شاخص‌ها	اقدامات اساسی	برنامه‌ها
والدین	دستورات دینی و آیات و روایات درباره نیکی به والدین	حضور والدین برخی از دانشجویان در مراسم دانش‌آموختگی دانشگاه
		آشنایی با سیره عملی شهدا به صورت مصداقی در احترام به والدین
		بیان خاطرات بزرگان دین در مورد احترام به والدین و آثار و برکات آن
		دعوت از کارشناسان و روحانیون برای سخنرانی در بین الصلاتین و ارائه نکات اخلاقی
		تهیه و نمایش فیلم‌های مناسب درباره نیکی به والدین
اخلاق خانواده	آشنایی دانشجویان با آیات و روایات درباره اصول تربیتی و اخلاقی خانواده و چگونگی همسراری و تربیت فرزند	برگزاری دوره‌های آموزشی ویژه همسران کارکنان (هر شش ماه یک بار)
		توزیع نرم‌افزار سواد رسانه‌ای و آشنایی با فضای مجازی و...
		برگزاری مسابقه کتاب‌خوانی ویژه خانواده‌ها با موضوع اخلاق
		پای‌بندی به اصول تربیتی و اخلاقی در خانواده
		پخش فیلم در این حوزه
		آشنایی دانشجویان با تعادل بین کار و زندگی خانوادگی
		آشنایی با روحیات همسر و وظایف همسراری
		آموزش دانشجویان در حوزه اخلاق خانواده در دوره بصیرت

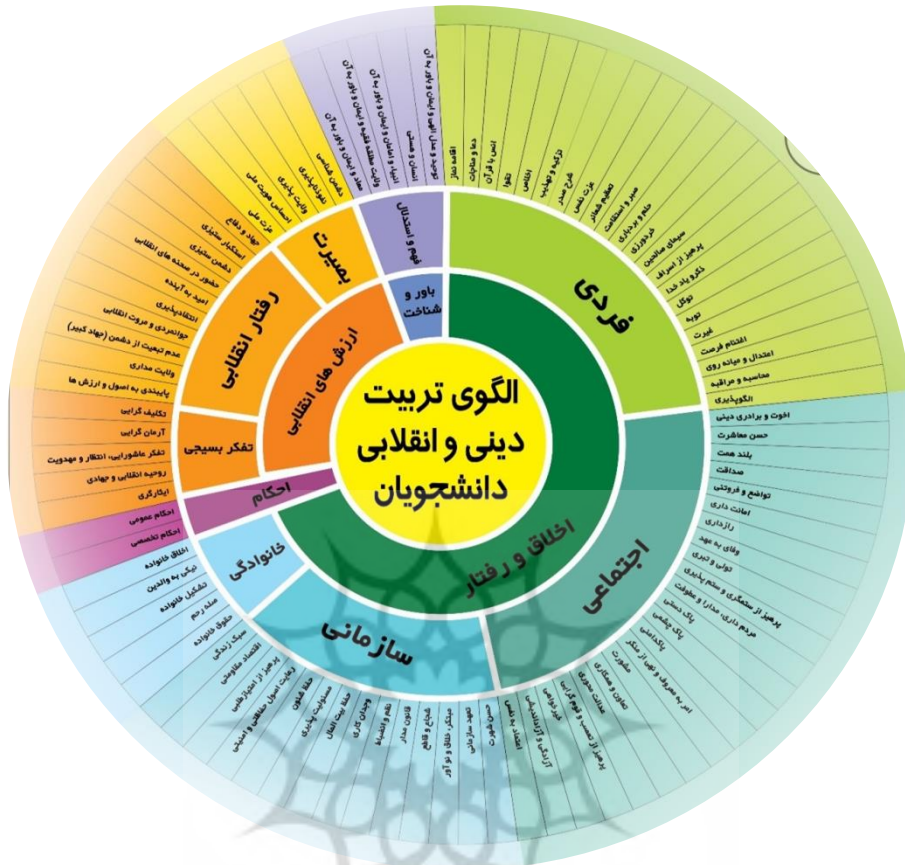
جدول (۵) اقدامات اساسی و برنامه‌های اجرایی بعد اخلاق خانوادگی را با ۵ شاخص تشکیل خانواده، حقوق خانواده، نیکی به والدین، صله رحم و اخلاق خانواده نشان داد که برای هر شاخص اقدامات اساسی و برنامه‌های اجرایی متعدد نوشته شده است. دانشگاه علوم انتظامی با در اختیار داشتن دانشجویان به صورت شبانه‌روزی، می‌تواند برنامه‌های اجرایی احصاشده از گروه‌های کانونی - که بر مبنای مبانی دینی و بیانات حضرت امام و مقام معظم رهبری (که ان هم ملهم از ارزشهای دینی است) و سایر اسناد بالا دستی است - را اجرا کند (کما اینکه بخش زیادی از آنها هم در حال حاضر در حال اجرا است) و پلیسی با تربیت دینی و انقلابی تحویل جامعه دهد که در

برقراری نظم و امنیت و اجرای وظایف و مأموریت‌های محوله، ارزش‌های دینی و انقلابی را هم در عمل، در جامعه اجرا کند.

با توجه به آنچه در جداول فوق مطرح شدند، اکنون می‌توان به سؤال اول تحقیق پاسخ داد که «الگوی تربیت دینی و انقلابی دانشجویان دانشگاه علوم انتظامی امین چگونه است و ابعاد، مؤلفه‌ها و شاخص‌های این الگو کدام‌اند».

بر اساس نتایج به دست آمده از فرایند تحقیق و نظر نخبگان، الگوی فوق که شامل چهار بعد اخلاق و رفتار، ارزش‌های انقلابی، احکام و باور و شناخت است، طراحی شد. بعد اخلاق و رفتار چهار مؤلفه خانوادگی، سازمانی، فردی و اجتماعی دارد؛ بعد باور و شناخت دارای یک مؤلفه فهم و استدلال است؛ بعد ارزش‌های انقلابی دارای سه مؤلفه بصیرت، رفتار انقلابی و تفکر بسیجی است که هر کدام تعداد زیادی شاخص دارند که هم در الگو آمده و هم در جداول پنج‌گانه فوق به طور واضح بیان شده‌اند.

انتظار می‌رود کارگزاران و مجریان نظام جمهوری اسلامی ایران نماد و سمبلی از کارگزار نظام اسلامی باشند و پلیس به عنوان کسی که در معرض دید عموم مردم و حتی جهانیان قرار دارد، باید نمادی از یک عامل اسلامی با مشخصات ظاهری و رفتاری اسلامی باشد. آنچه که این نظام ادعای آن را دارد (اسلامی بودن) باید به نمایش گذاشته شود و در عمل، قدرت مدیریت صحیح اسلامی در این زمان و مکان نمایش داده شود. پلیس جمهوری اسلامی ایران که تحت فرماندهی مقام معظم رهبری است، در این زمینه مسئولیت بیشتری دارد. لذا در برنامه‌های دانش‌آموختگی و یا دیدار فرماندهان ناجا با معظم له، ایشان مکرر بر تربیت دینی و اخلاقی دانشجویان تأکید داشته‌اند. بر این اساس، وظیفه این سازمان است که دانشجویانی با تربیت اسلامی و انقلابی که مدافع ارزش‌های انقلاب باشند، تربیت کند. این الگو شامل بسیاری از شاخص‌های تربیتی است که حضرت امام خمینی(ره) و مقام معظم رهبری ذکر کرده‌اند و متناسب با وظایف و مأموریت‌هایی است که در قانون اساسی و قانون استخدامی نیروی انتظامی آمده است. همچنین اصول و ارزش‌های حاکم بر سند چشم‌انداز دانشگاه علوم انتظامی امین، شامل: خدامحوری، ولایت‌مداری، تقدم تزکیه بر تعلیم، تفکر و عمل انقلابی، مدیریت جهادی، مسئولیت‌پذیری و پاسخگویی مورد توجه خاص قرار گرفته است.

نمودار ۱. الگوی تربیت دینی و انقلابی دانشجویان دانشگاه علوم انتظامی امین

نتیجه گیری

در راستای تحقق فرامین مقام معظم رهبری که می‌فرمایند لازم است نیروی انتظامی را در تراز جمهوری اسلامی، در تراز دولت اسلامی و در تراز یک جامعه قرآنی و اسلامی داشته باشیم، دانشگاه باید در باورها، ارزش‌ها، اخلاق، رفتار و ویژگی‌های جسمانی، انضباطی، روان‌شناختی و جامعه‌شناختی دانشجویان تحول ایجاد کرده، دانشجویانی با ویژگی‌ها و شرایط مورد انتظار تربیت

کند. بنابراین، تربیت دانشجویان (تربیت دینی و انقلابی، نظامی - انضباطی، جسمانی، روان‌شناختی، جامعه‌شناختی و حرفه‌ای) در اولویت قرار گرفت. در این مقاله، الگوی تربیت دینی و انقلابی دانشجویان دانشگاه علوم انتظامی امین در چهار بعد اخلاق و رفتار، ارزش‌های انقلابی، باور و شناخت و احکام طراحی شد. مؤلفه‌های بعد اخلاق و رفتار، شامل اخلاق و رفتار فردی با ۲۲ شاخص، اخلاق و رفتار اجتماعی با ۲۲ شاخص، اخلاق و رفتار سازمانی با ۱۴ شاخص و اخلاق و رفتار خانوادگی با ۵ شاخص بودند. بعد باور و شناخت با مؤلفه فهم و استدلال و ۵ شاخص مرتبط، بعد احکام با احکام عمومی و تخصصی و بعد ارزش‌های انقلابی با سه مؤلفه بصیرت با ۵ شاخص، رفتار انقلابی با ۱۰ شاخص و تفکر بسیجی با ۵ شاخص معرفی شدند.

این الگوی تربیتی منطبق با آیات و روایات متعددی در خصوص تربیت دینی و اخلاقی است، که به برخی از آنها در این مقاله اشاره شده و بارها در توصیه‌های دینی به خودسازی، شناخت درست تکلیف و عمل به آن، رعایت اخلاق اسلامی و امثال آن تأکید شده است. در این تحقیق، همه این موارد برای تربیت دینی دانشجویان پلیس که قرار است بعد از طی دوره آموزشی به عنوان نمونه‌ای از پلیس مسلمان انقلابی در برقراری نظم و امنیت جامعه اسلامی دخیل باشند و با رفتار خود، الگوی حکومت اسلامی را در یک جنبه آن به نمایش بگذارند، در نظر گرفته شده است. از آنجا که اقدامات و برنامه‌های اجرایی پیاده‌سازی این الگو، به طور کاملاً مشخص و با ذکر مصادیق آن تعیین شده است، اجرایی کردن و کاربردی شدن آن بسیار محتمل است.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

فهرست منابع

۱. قرآن کریم
۲. نهج البلاغه
۳. احمدآبادی آرانی، نجمه و سبحانی نژاد، مهدی (۱۳۹۹). تبیین وجوه تعمیق تربیت دینی حسب رویکرد فرامتن با تأکید بر نظریه پساساختارگرایی. فصلنامه حیات طیبه. دوره ۷، شماره ۲۱.
۴. ایمان، محمدتقی و نوشادی، محمودرضا (۱۳۹۰). تحلیل محتوای کیفی. فصلنامه عیار پژوهش در علوم انسانی. شماره ۶.
۵. باقری، خسرو (۱۳۸۱). آسیب و سلامت در تربیت دینی، دوفصلنامه تربیت اسلامی، شماره ۶، صص ۱۳-۶۰.
۶. حسینی، سید علی اکبر (۱۳۷۹). تعلیم و تربیت اسلامی. تهران: پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.
۷. حیدری ستوده، زین العابدین (۱۳۹۱). تربیت معنوی از دیدگاه امام علی (ع) بر مبنای نهج البلاغه. پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه خوارزمی.
۸. داوودی، محمد (۱۳۸۴). تربیت دینی. قم: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه.
۹. دلاور، علی و کوشکی، شیرین (۱۳۹۴). روش تحقیق آمیخته. تهران: نشر ویرایش.
۱۰. سلحشوری، احمد (۱۳۹۰). بررسی حدود و ثغور تربیت اخلاقی، تربیت معنوی و تربیت دینی. فصلنامه رهیافتی نو در مدیریت آموزشی. شماره ۲، صص ۴۱-۵۶.
۱۱. سلمانی، عباسعلی و سلمانیپور سیاوشی، غلامرضا (۱۳۹۴). تدوین الگوی تربیت جهادی دانشجویان دانشگاه افسری و تربیت پاسداری امام حسین (ع). فصلنامه پاسداری فرهنگی انقلاب اسلامی. دوره ۵، شماره ۱۱، صص ۱۲۹-۱۸۵.
۱۲. سند تحول بنیادین آموزش و پرورش (۱۳۸۹). ص ۱۳۳.
۱۳. شاهقلیان قهفرخی، رضا؛ مولوی، ابراهیم؛ سلمانی، عباسعلی و الوندی، محمد (۱۳۹۸). تعیین عوامل مؤثر بر ارتقای نقش تربیت دینی و اخلاقی مربیان در یک دانشگاه نظامی. فصلنامه پژوهش در مسائل تعلیم و تربیت اسلامی. شماره ۴۵، صص ۲۹-۹۳.

۱۴. شایگان، فریبا و حسینی، ناهید (۱۳۹۸). راهبرد تربیت دینی و اجتماعی نیروی انتظامی از دیدگاه مقام معظم رهبری. فصلنامه بصیرت و تربیت اسلامی. شماره ۵۰، صص ۴۱-۶۷.
۱۵. شجاعی، مسلم و حسینی دهشیری، افضل‌السادات (۱۳۹۹). شناخت چالش‌های تربیت اخلاقی و دینی دانشجویان دانشگاه امین. فصلنامه بصیرت و تربیت اسلامی، شماره ۵۲.
۱۶. شکوهی، غلامحسین (۱۳۷۷). تعلیم و تربیت و مراحل آن. مشهد: نشر آستان قدس.
۱۷. شهریاری، روح‌الله و نجفی، حسین (۱۳۹۸). حرفه‌ای مریبان تربیت دینی ارائه چارچوبی متناسب با حکمت ۱۴۷ نهج‌البلاغه. فصلنامه پژوهش در مسائل تعلیم و تربیت اسلامی. شماره ۴۵. صص ۲۸-۱۹۷.
۱۸. صادق‌زاده قمصری، علیرضا (۱۳۸۴). تربیت اسلامی. تهران: نشر تربیت اسلامی.
۱۹. کاویانی، صدیقه و نوروزی، رضا علی (۱۳۹۸). آسیب‌شناسی تربیت دینی در حیطه فردی از منظر نهج‌البلاغه. فصلنامه پژوهش در مسائل تعلیم و تربیت اسلامی. شماره ۴۲. صص ۵-۲۶.
۲۰. کریمی، روح‌الله (۱۳۹۹). مبانی نظری الگوی تربیت دانشجویان دانشگاه علوم انتظامی امین. تحقیق در معاونت پژوهش دانشگاه امین.
۲۱. مارشال، کاترین و راسمن، گرچن ب. (۱۳۷۷). روش تحقیق کیفی. ترجمه پارسائیان، علی و اعرابی، سید محمد. تهران: دفتر پژوهش‌های فرهنگی. (چاپ دوم).
۲۲. مجلسی، محمدباقر (۱۴۰۳ ق). بحار الأنوار الجامعة لدرر اخبار الأئمه الإطهار. بیروت: دار إحياء التراث العربی مؤسسه الوفاء.
۲۳. محبی، علی؛ حسینی دهشیری، افضل‌السادات و شجاعی، مسلم (۱۳۹۸). الگوی رشد دینی و اخلاقی دانشجویان دانشگاه علوم انتظامی امین. فصلنامه پژوهش‌های دانش انتظامی. دوره ۲۱ شماره ۴، صص ۱۳۱-۱۵۴.
24. Carr, D. R. (1998). Three approaches to moral education, education: philosophy, and theory. New York.